

Suport de curs pentru dezvoltarea educației social media în școală

Dreptul de autor - o introducere

Protejarea drepturilor

Drepturile de autor/ Copyright

Excepții și limitări ale normelor privind drepturile de autor

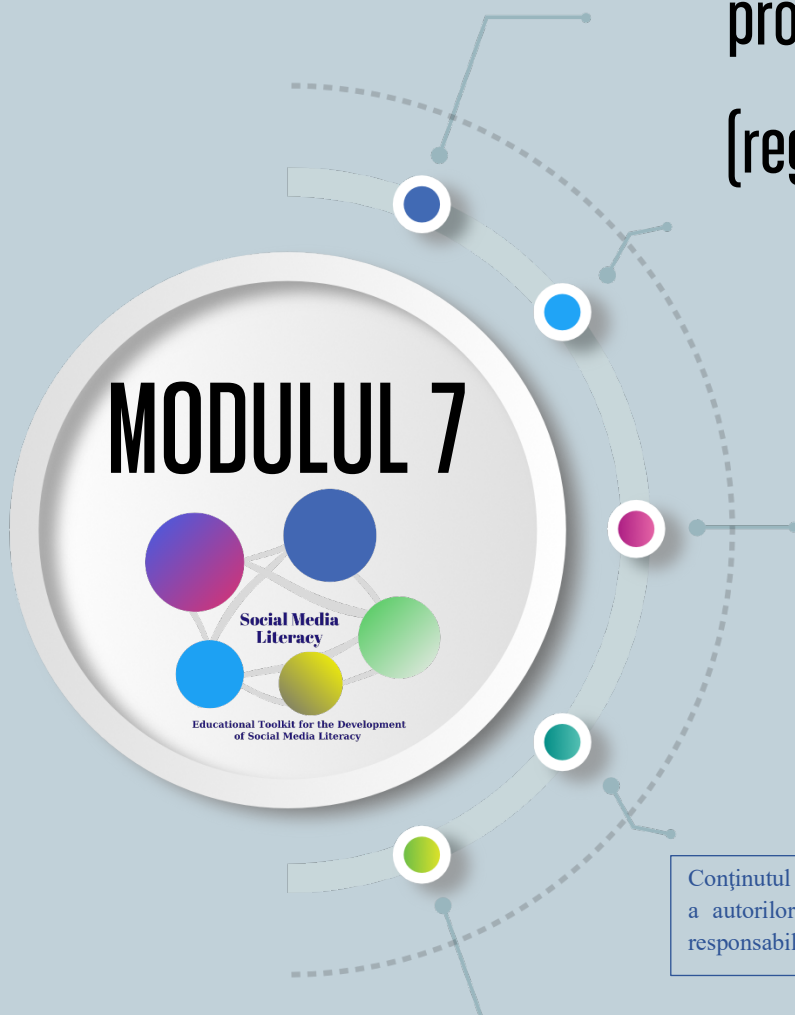
Cum se pot utiliza în mod legal materialele protejate prin drepturi de autor?

Ce se întâmplă cu legăturile către conținuturi protejate prin drepturi de autor?

Încălări ale drepturilor de autor

Dreptul la protecția propriei imagini

Dreptul de autor și dreptul la propria imagine (reguli, limite, libertăți)

Cofinanțat prin
programul Erasmus+
al Uniunii Europene

Erasmus+ ref.no. 2019-1-R001-KA201-063996

Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.

Scopul modulului

În zilele noastre, profesorii nu mai predau cursurile doar „offline”. În încercarea de a-și face lecțiile mai atractive pentru elevi, aceștia apelează în mod regulat la social media. Acesta nu este un lux inutil, deoarece o mare parte din viața elevilor se desfășoară acolo.

Mediile sociale sunt pline de conținut, cum ar fi imagini, videoclipuri, muzică, text etc. Mediile sociale sunt - la fel ca întreaga rețea web - caracterizate de ușurința de partajare și duplicare. Prin urmare, social media poate servi drept material de sprijin pentru lecții, precum și un instrument util pentru a face schimb de materiale proprii sau existente. Adesea, elevii apelează la social media pentru a căuta anumite conținuturi în lumina lucrărilor școlare (articole, prezentări, rapoarte etc.).

Este o concepție greșită că, odată ce ați postat ceva pe social media, acel lucru este acolo și poate fi folosit liber de oricine. Aici intră în joc drepturile de autor. Datorită legislației privind drepturile de autor, nu puteți lua pur și simplu orice conținut pe care îl întâlniți pe rețelele de socializare și să-l folosiți în scopuri proprii. Dacă o faceți, există șanse ca deținătorul drepturilor de autor să își exercite drepturile împotriva dumneavoastră.

În zilele noastre, utilizarea materialelor protejate prin drepturi de autor este esențială pentru procesul de învățare. Prin urmare, scopul acestui modul este de a familiariza atât profesorii, cât și elevii cu conceptul de drepturi de autor. Aceștia vor fi familiarizați cu elementele de bază și esențiale ale legislației privind drepturile de autor și vor învăța cum să se implice în cadrul legal și în conceptele legate de drepturile de autor. Capacitatea de a aplica normele privind drepturile de autor în lumina propriilor activități în social media este esențială pentru acest modul. Acesta le permite studenților să evalueze în mod critic ce conținut din social media pot sau nu pot folosi și care sunt riscurile utilizării ilicite a conținutului altor persoane.

Număr de ore: 2

Rezultatele învățării

- 7.1 Conștientizarea faptului că nu sunteți liber să copiați, să descărcați sau să partajați toate informațiile de pe rețelele de socializare.**
- 7.2 Înțelegerea conceptului de drepturi de autor.**
- 7.3 Introducere în cadrul legal privind drepturile de autor.**
- 7.4 Utilizarea legală a conținutului din social media, aplicarea regulilor, limitelor și alternativelor privind drepturile de autor în contextul social media.**
- 7.5 Abilitatea de a aplica principiile Creative Commons.**
- 7.6 Înțelegerea termenilor și condițiilor diferitelor platforme de social media.**
- 7.7 Conștientizarea cu privire la consecințele încălcării drepturilor de autor.**
- 7.8 Înțelegerea dreptului la protecția propriei imagini și a diferenței cu drepturile de autor.**

Material de formare

01. Dreptul de autor – o introducere

CE ESTE DREPTUL DE AUTOR?

Dreptul de autor este un drept de proprietate intelectuală foarte important, care se aplică și în contextul social media. Acesta acordă unui creator controlul exclusiv asupra utilizării și distribuirii operei sale. O operă poate fi utilizată în multe moduri diferite: poate fi copiată, adaptată, recitată, expusă, difuzată, interpretată, partajată etc. Dreptul de autor garantează că numai persoana care a creat opera (adică autorul) poate efectua astfel de acțiuni cu opera respectivă. Dacă alte persoane doresc să utilizeze opera, vor trebui să obțină permisiunea autorului și, eventual, să plătească o taxă. Cu toate acestea, există însă și excepții.

DE CE EXISTĂ REGULI PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR?

Motivele care stau la baza existenței normelor privind drepturile de autor sunt două:

- O persoană care a depus un efort intelectual pentru a crea o operă originală (de exemplu, o pictură, o poezie, un videoclip...) trebuie să beneficieze de un anumit tip de proprietate asupra operei respective. Acest lucru îi permite autorului să decidă în mod exclusiv ce se întâmplă cu opera sa.
- Există, de asemenea, motive economice care justifică existența protecției drepturilor de autor. Crearea unor opere necesită adesea mult timp, bani și efort. Normele privind drepturile de autor asigură faptul că persoanele care fac astfel de investiții primesc o compensație pentru utilizarea operei lor, permițându-le creatorilor să își câștige existența. În acest fel, drepturile de autor reprezintă atât un stimulent pentru creativitate, cât și o recompensă pentru creativitate, aducând beneficii societății în general.

CINE ESTE AUTORUL?

Autorul este persoana care a creat efectiv opera și este titularul inițial al dreptului de autor.

În contextul dreptului de autor, noțiunea de „autor” trebuie interpretată într-o manieră foarte largă, putând fi vorba de pictori, caricaturiști, scriitori (de cărți, articole, bloguri etc.), fotografi, compozitori, autori de cântece, realizatori de videoclipuri, ilustratori, designeri web etc. Un autor este întotdeauna o persoană fizică și niciodată o persoană juridică (de exemplu, o societate).

În cazul în care mai multe persoane au contribuit la crearea operei, fiecare persoană care a avut o contribuție substanțială la opera comună va fi considerată coautor și va beneficia astfel de protecția drepturilor de autor.

02. Protejarea drepturilor

CE ESTE PROTEJAT?

Fotografiile sau imaginile, muzica, textele... Dreptul de autor protejează o gamă largă de opere, cum ar fi operele literare, artistice și științifice create de persoane fizice. Toate categoriile de opere pot fi protejate atâta timp cât îndeplinesc două cerințe esențiale: opera trebuie să fie exprimată într-o formă concretă și trebuie să fie originală. Ideea poate fi banală, atâta timp cât expresia este originală.

1. Opera trebuie să fie exprimată într-un suport concret:

Acest lucru înseamnă că ideile, gândurile, principiile, metodele, teoriile și concepțiile, ca atare, nu sunt niciodată protejate de dreptul de autor. Pentru a fi eligibile pentru protecția dreptului de autor, ideile etc. trebuie să fie exprimate într-o anumită formă. Această exprimare nu trebuie să fie pe hârtie sau pe un alt suport tangibil, ci poate fi, de asemenea, o exprimare orală.

2. Opera trebuie să fie originală:

O operă care este exprimată într-o formă concretă, în plus, trebuie să fie originală pentru a se bucura de protecția dreptului de autor. Rețineți că acest lucru nu înseamnă că opera trebuie să aibă o valoare artistică, ci doar să fie produsul efortului intelectual al autorului și să fie o expresie a

personalității acestuia. Acest prag este, de obicei, îndeplinit dacă au fost făcute alegeri, iar aceste alegeri nu au fost automate. De asemenea, cerința de originalitate nu înseamnă că opera trebuie să fie nouă.

De exemplu: Atunci când două persoane realizează independent o fotografie a aceluiași obiect sau peisaj, din același unghi, ambele lucrări sunt protejate prin drepturi de autor. Cu toate acestea, dacă unul dintre acești fotografi ar fi folosit lucrarea celuilalt ca sursă de inspirație, aceasta ar fi o reproducere sau o adaptare, pentru care este necesară permisiunea autorului original.

CUM ESTE PROTEJAT DREPTUL DE AUTOR ASUPRA CONȚINUTULUI?

Odată cu crearea operei, autorii obțin în mod automat drepturile de autor asupra operei respective. Nu este necesară îndeplinirea niciunei formalități. Nu există nicio autoritate care să verifice în prealabil dacă lucrarea este originală sau nu. În cazul în care apare un litigiu, instanța va trebui să se pronunțe în acest sens.

DURATA DE PROTECȚIE?

În general, în Europa, operele care sunt originale și exprimate pe un suport concret vor fi protejate pentru o perioadă de 70 de ani de la moartea autorului (ultimul supraviețuitor). După această perioadă, operele vor face parte din domeniul public, unde pot fi utilizate liber, fără a fi nevoie să se ceară permisiunea. Odată cu crearea operei, autorii obțin în mod automat drepturile de autor asupra operei respective. Nu este necesară îndeplinirea niciunei formalități. Nu există nicio autoritate care să verifice în prealabil dacă opera este originală sau nu. În cazul în care apare un litigiu, instanța va trebui să se pronunțe în acest sens.

De exemplu: Drepturile de autor asupra Mona Lisei au expirat deja, ceea ce înseamnă că Mona Lisa este în domeniul public, putând fi folosită liber. Cu toate acestea, profesorii și elevii ar trebui să fie atenți atunci când postează o fotografie a acestui tablou pe rețelele de socializare. Chiar dacă drepturile de autor asupra tabloului au expirat, fotografii ar putea beneficia în continuare de drepturi de autor.

CUM ȘTII DACĂ O LUCRARE ESTE PROTEJATĂ DE DREPTUL DE AUTOR?

Indicii de protecție a drepturilor de autor:

- Notă privind drepturile de autor, filigranul sau utilizarea de drepturi comune creative?
- Mențiunea „Toate drepturile rezervate”?
- Verificați bazele de date ale organizațiilor de gestiune colectivă.

Dacă nu există niciuna dintre cele de mai sus, asta nu înseamnă totuși că opera nu este protejată prin drepturi de autor. Cel mai bine este să fiți întotdeauna atenți și să respectați regulile privind drepturile de autor.

03. Drepturile de autor

- Prin crearea unei opere originale, autorul obține anumite drepturi exclusive: drepturi morale și drepturi patrimoniale.

DREPTURILE MORALE

Drepturile morale nu sunt armonizate la nivelul UE, ceea ce înseamnă că acestea pot fi diferite în fiecare țară. De obicei, acestea includ următoarele drepturi:

- Dreptul de paternitate (adică dreptul de a fi identificat ca autor);

De exemplu: Un elev poate cere să fie menționat ca autor pentru eseul sau fotografia sa postată pe rețelele de socializare ale școlii. De asemenea, el sau ea poate cere ca numele său să nu fie menționat sau să fie înlocuit cu un pseudonim.

- Dreptul de a decide când sau dacă să facă publică lucrarea sau nu;
- Dreptul la integritate (adică dreptul de a se opune oricărei acțiuni derogatorii în legătură cu lucrarea);

Aceste drepturi nu pot fi transferate în întregime și nici în formulări generale, ele rămân întotdeauna la autorul original.

DREPTURI PATRIMONIALE

Drepturile patrimoniale permit autorului să își exploateze opera prin încheierea unor acorduri privind anumite utilizări ale operei sale. Atunci când doriți să utilizați (o parte din) opera altcuiva, va trebui întotdeauna să cereți permisiunea autorului (sau moștenitorilor acestuia) sau persoanei sau organizației căreia i-au fost cedate toate sau anumite drepturi (de exemplu, organizația de gestionare colectivă a drepturilor). Aceste drepturi patrimoniale pot fi clasificate în două grupe principale de drepturi: **dreptul de reproducere** și **dreptul de comunicare publică**.

Dreptul de reproducere acoperă orice formă de utilizare a operei care produce un rezultat tangibil, de exemplu, o copie, o înregistrare video, o carte, un CD, o imprimare pe un tricou... În timp ce **dreptul de comunicare** include orice modalitate de utilizare a unei opere într-o formă netransparentă, adică fără a obține o copie a acesteia (de exemplu, interpretări live, comunicări către public prin intermediul mass-media).

Utilizarea rețelelor de socializare implică atât acte de reproducere, cât și de comunicare către public. Elevii sau profesorii care descarcă, stochează și/sau tipăresc materiale de pe internet realizează reproduceri ale operelor respective.

- Dreptul de a decide când sau dacă să facă publică lucrarea sau nu;
- Dreptul la integritate (adică dreptul de a se opune oricărei acțiuni derogatorii în legătură cu lucrarea).

Aceste drepturi nu pot fi transferate în întregime și nici în formulări generale, ele rămân întotdeauna la autorul original.

De exemplu: Un profesor care postează o poezie pe rețelele de socializare, face una sau mai multe reproduceri (de exemplu, dactilografierea, scanarea, stocarea pe calculator) și face o comunicare publică (punând lucrarea la dispoziția utilizatorilor rețelelor de socializare). În măsura în care este vorba despre opere protejate prin drepturi de autor, trebuie solicitată permisiunea autorului pentru toate aceste acte. Acest lucru este valabil și pentru lucrările create de elevi în context școlar, aceste lucrări pot fi încărcate pe rețelele de socializare cu condiția ca elevii (și părinții acestora) să își dea acordul pentru această reproducere și comunicare.

04. Excepții și limitări ale normelor privind drepturile de autor

Regula de bază este că orice utilizare a unei opere protejate prin drepturi de autor necesită acordul titularului drepturilor de autor. Cu toate acestea, o aplicare consecventă a acestei reguli ar putea duce la consecințe nedorite pentru societate în general, în special în domeniul culturii și al educației. Există o serie de excepții de la drepturile exclusive ale autorului, care asigură faptul că utilizatorii pot efectua în continuare anumite acțiuni fără permisiunea autorului. Este important de reținut faptul că aceste excepții pot diferi de la o țară la alta. Pentru o scurtă prezentare a situației din fiecare țară din UE, consultați [https://copyrightexceptions.eu/#Art.%205.3\(a\)](https://copyrightexceptions.eu/#Art.%205.3(a)).

Mai jos puteți găsi cele mai importante excepții și limitări în context școlar.

4.1. Ilustrație pentru predare sau cercetare

Fiecare țară din UE a implementat excepții la dreptul de autor în scopuri educaționale, dar modalitățile acestei excepții pot fi diferite în fiecare țară (de exemplu, ce tipuri de utilizare sunt permise?, este necesară o remunerație? etc.).

Excepția în scopul exclusiv al ilustrării pentru predare ar trebui înțeleasă ca utilizări ale operelor protejate prin drepturi de autor pentru a sprijini, îmbogăți sau completa predarea, inclusiv activitățile de învățare. În cele mai multe cazuri, conceptul de ilustrare ar implica utilizarea doar a unor părți sau extrase din opere, care nu ar trebui să înlocuiască achiziționarea de materiale destinate în principal pieței educaționale. Cu excepția cazului în care acest lucru este imposibil, ar trebui să se indice sursa, inclusiv numele autorului.

Utilizarea operelor protejate prin drepturi de autor în temeiul excepției privind ilustrarea pentru predare se aplică numai în contextul activităților de predare și învățare desfășurate sub responsabilitatea unităților de învățământ, inclusiv în timpul examenelor sau al activităților de predare care au loc în afara spațiilor unităților de învățământ, de exemplu într-un muzeu, într-o bibliotecă sau într-o altă instituție de patrimoniu cultural, și ar trebui să se limiteze la ceea ce este necesar în scopul acestor activități. Excepția acoperă utilizările operelor realizate în sala de clasă și în alte locuri prin mijloace digitale, precum și utilizările realizate la distanță prin intermediul

mediilor electronice securizate (de exemplu, medii digitale de predare și învățare protejate prin nume de utilizator și parolă).

MAI CONCRET: CE ESTE PERMIS ÎN CLASĂ?

Această excepție la drepturile de autor permite profesorilor și elevilor să facă lucruri precum:

- Arătarea unui videoclip, a unui film sau a unei imagini în clasă.

În cazul în care se află într-un context de clasă închis (public limitat).

- Fără remunerație.

Dacă este în timpul unui examen public.

- Fără remunerație.

- Furnizarea de fragmente de text unui cititor sau copierea și distribuirea de articole de ziar.

- Dacă este folosit ca ilustrație pentru educație.
- În măsura în care este justificată de scopul necomercial care trebuie atins.
- În măsura în care nu afectează exploatarea/vânzarea normală a operei.

- Încărcarea de materiale protejate prin drepturi de autor pe platforme de e-learning.

- Dacă este pe o rețea de transmisie închisă a școlii (adică cu o parolă și un nume de utilizator), de exemplu Toledo.
- Dacă este folosită de către instituții de învățământ recunoscute oficial de către guvern.
- Dacă este utilizată în contextul activităților educaționale normale ale școlii.
- Dacă nu afectează exploatarea/vânzarea normală a lucrării.
- Dacă este indicată sursa, inclusiv a numelui autorului, cu excepția cazului în care este imposibil.

4.2. Citarea

Sunt permise citatele în scopuri precum critica, polemica, recenzia, educația sau activitatea științifică, cu condiția ca acestea să se refere la o lucrare care a fost deja pusă la dispoziția

publicului în mod legal, să fie indicată sursa, inclusiv numele autorului (dacă nu este imposibil) și ca utilizarea lor să fie în conformitate cu practicile loiale și în măsura în care acest lucru este cerut de scopul specific.

Cea mai importantă condiție este aceea că trebuie să fie vorba de un citat sau de un clip scurt. Lungimea permisă a unui astfel de citat depinde de circumstanțe, cum ar fi lungimea operei originale și scopul citatului (de exemplu, două rânduri dintr-o poezie sau 10 pagini dintr-un document de 100 de pagini).

Citatele din cadrul materialelor didactice sunt, de obicei, permise, atât timp cât acest lucru se întâmplă într-un context necomercial.

De exemplu: un profesor sau un elev poate posta o parte a unei hărți geografice sau a unui film pe site-ul școlii sau pe rețelele de socializare în scopul unei teme, în timp ce nu este permisă afișarea întregii hărți sau a întregului film.

Fiecare țară din UE a pus în aplicare această excepție, însă amplitudinea și condițiile pot fi diferite în fiecare țară.

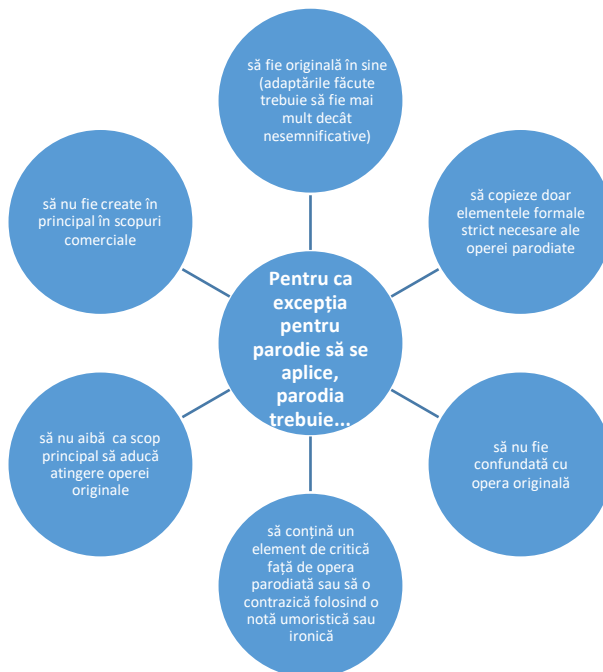
4.3. Caricatură, parodie sau pastișă

- Parodie: imitarea unei opere pentru un efect umoristic sau satiric, comentând opera originală, subiectul, autorul, stilul sau o altă țintă.

- Pasișă: o imitație de stil sub forma unei compoziții muzicale sau de altă natură.

- Caricatură: o reprezentare simplificată sau exagerată, care poate fi jignitoare sau complimentară și poate avea un scop politic sau poate avea doar un scop de divertisment.

În cazul în care parodia nu îndeplinește aceste cerințe, opera nu va putea beneficia de excepție și va constitui o încălcare a drepturilor de autor.

Statele membre ale UE au libertatea de a alege să pună în aplicare această excepție, astfel încât există din nou discrepanțe la nivel național.

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU MEME-URILE ȘI GIF-URILE?

Memele și GIF-urile sunt glume pe internet care constau în adaptări ale unor imagini sau videoclipuri protejate prin drepturi de autor (de exemplu, fotografii sau ilustratori dețin drepturile de autor asupra imaginii sau desenului utilizat pentru meme). Cu toate acestea, astfel de conținuturi pot fi realizate și partajate pe platformele de socializare fără a constitui încălcări ale drepturilor de autor, deoarece servesc unor scopuri de citare, critică, recenzie, caricatură, parodie și pastişă.

4.4. Uz privat

În majoritatea țărilor, un număr mic de copii și/sau punerea la dispoziție a unei opere protejate de drepturi de autor pentru uz privat este exceptat de la normele privind drepturile de autor (inclusiv în scopuri de cercetare sau de studiu privat).

Profesorii nu se pot baza pe această excepție în cadrul clasei, deoarece aceasta nu este considerată un mediu privat. Cu toate acestea, aceste excepții sunt încă relevante pentru elevi și profesori în contextul pregătirii orelor de curs (profesori) și al efectuării lucrărilor școlare (elevi) acasă.

Copie privată	Comunicarea sau punerea la dispoziție în scopul studiului privat
Reproduceri realizate pe orice suport	Comunicarea sau punerea la dispoziție
De către o persoană fizică (nu de către o societate sau o organizație)	În scopul cercetării sau al studiului privat
Pentru uz privat	Pentru membrii individuali ai publicului
În scopuri necomerciale	Prin terminale dedicate în incinta bibliotecilor, instituțiilor de învățământ, muzeelor sau arhivelor accesibile publicului
Titularii de drepturi primesc o compensație echitabilă	Opere care nu fac obiectul unor condiții de achiziție sau de licență
În afară de Regatul Unit, implementat de fiecare țară din UE	Nu este pusă în aplicare de toate țările UE

05. Cum se utilizează în mod legal materialele protejate prin drepturi de autor

Nu orice utilizare a unei lucrări protejate prin drepturi de autor reprezintă o încălcare.

5.1. Solicitarea permisiunii

ACORDAREA DE LICENȚE

Dacă faceți o fotografie, creați un videoclip sau scrieți un text și îl încărcați online, oricine dorește să utilizeze fotografia, videoclipul sau textul respectiv va trebui, în principiu, să obțină o

licență individuală cu dumneavoastră. Și, viceversa, dacă ați stabilit că lucrarea pe care doriți să o utilizați este protejată de drepturi de autor, trebuie să obțineți permisiunea autorului înainte de a o utiliza. În anumite cazuri, va trebui, de asemenea, să plătiți o taxă autorului. Autorii pot alege să se bazeze pe organizațiile de gestiune colectivă pentru a-și gestiona drepturile. Aceste organizații oferă servicii precum acordarea de licențe utilizatorilor comerciali în numele autorului, monitorizarea utilizării drepturilor și colectarea și redistribuirea redevențelor. Rețineți că organizațiile de gestiune colectivă au un caracter național și că, de obicei, acordă licențe pentru drepturile de autor pentru propriul teritoriu.

CUM SĂ CEREȚI PERMISIUNEA?

Este posibil să solicitați permisiunea printr-o scrisoare oficială sau prin e-mail.

Atunci când doriți să utilizați o lucrare pe care ați întâlnit-o pe internet, încercați să găsiți o adresă (de e-mail). Dacă nu puteți identifica autorul lucrării, încercați să-l aflați trimițând un e-mail sau un mesaj pe site-ul web pe care ați găsit lucrarea.

Important de reținut este că aveți nevoie de permisiunea explicită din partea autorului sau a organizației de gestiune colectivă. Aceasta înseamnă că, dacă nu primiți un răspuns, nu puteți utiliza lucrarea.

În cazul în care obțineți permisiunea autorului de a utiliza lucrarea sa, o puteți folosi doar în măsura în care ați primit permisiunea. Prin urmare, gândiți-vă întotdeauna cu atenție pentru ce utilizare doriți să obțineți permisiunea.

De exemplu: Dacă ați cerut permisiunea de a utiliza o lucrare în scopuri necomerciale, nu aveți voie să o folosiți în scopuri comerciale.

5.2. Termeni de utilizare social media

O LICENȚĂ

O concepție greșită frecventă este aceea că imaginile, videoclipurile, eseurile și alte materiale plasate pe rețelele de socializare pot fi utilizate gratuit de oricine. Acest lucru nu este valabil atunci când materialele în cauză se califică drept materiale protejate prin drepturi de autor, adică dacă sunt o expresie originală a ideilor creatorului. În această privință, postările textuale pe

rețelele de socializare sunt adesea destul de scurte, ceea ce face mai puțin probabil - dar nu imposibil - să fie considerate originale.

De exemplu: Tweet-urile pot avea doar maximum 140 de caractere, ceea ce duce de obicei la un conținut simplu și banal care nu poate fi protejat prin drepturi de autor. Cu toate acestea, dacă cele 140 de caractere au fost folosite într-un mod original, drepturile de autor se aplică.

Retweetul unui tweet protejat prin drepturi de autor constituie, în principiu, o încălcare a drepturilor de autor. Cu toate acestea, termenii de utilizare a Twitter prevăd că tweet-urile protejate prin drepturi de autor pot fi reutilizate.

Atunci când vă creați un cont pe un canal de socializare, sunteți de acord cu termenii și condițiile acestuia. În acest fel, semnați de fapt un contract de licență între dumneavoastră și platforma de socializare. Termenii și condițiile prevăd că rețeaua de socializare va obține o licență neexclusivă și nelimitată de reutilizare a conținutului dumneavoastră. Acest lucru este necesar pentru a permite rețelelor de socializare să funcționeze: pentru a vă afișa conținutul și pentru a oferi altor utilizatori posibilitatea de a vă distribui conținutul prin intermediul unui buton de share/retweet. Acest lucru nu înseamnă că conținutul de pe rețelele de socializare este liber de drepturi de autor, creatorul original păstrează drepturile de autor asupra conținutului său original.

CUM SĂ REUTILIZAȚI ÎN MOD LEGAL CONȚINUTUL DIN SOCIAL MEDIA?

Pe rețelele de socializare vi se permite să distribuiți conținutul altor utilizatori, dar în principal prin utilizarea butoanelor de distribuire din cadrul canalului de socializare sau de pe un site web. Descărcarea unui astfel de conținut este permisă doar în scopuri private, caz în care nu aveți voie să îl încărcați din nou pentru a-l împărtăși cu alții. O altă soluție ar fi să cereți permisiunea autorului original pentru a utiliza conținutul într-un mod diferit de cel în care faceți clic pe butonul de distribuire sau de retweet.

PLUGIN-URI DE SOCIALIZARE PE SITE-URI EXTERNE

În cazul în care un site web utilizează butoane de distribuire în rețelele sociale în contextul unui articol, puteți presupune că aveți permisiunea de a distribui conținutul în rețelele sociale.

5.3. Comunități creative/ Creative Commons (CC)

CE?

Principiul care stă la baza dreptului de autor este acela că toate drepturile referitoare la o operă sunt rezervate autorului: acesta are dreptul de a-și reproduce opera și de a o comunica publicului. Dacă doriți să utilizați opera sa, o puteți face numai cu permisiunea autorului. Cu toate acestea, poate fi de dorit să vă împărtășiți opera cu un număr mare de persoane, de exemplu pentru a vă face un nume, pentru a vă bucura de o expunere mai largă, pentru dezvoltarea ulterioară a ideilor dumneavoastră. Pentru a stimula distribuirea pe internet a operelor protejate prin drepturi de autor fără a încălca drepturile de autor, au fost create licențele Creative Commons.

Licențele Creative Commons sunt licențe standard care pot fi aplicate la lucrări precum blogposturi, imagini, videoclipuri, lucrări de artă, articole de revistă etc. și care au ca scop promovarea partajării, adaptării și reutilizării operelor protejate. Prin utilizarea acestor licențe, utilizatorilor de internet le este imediat clar în ce condiții poate fi utilizată, partajată și adaptată lucrarea, fără a fi nevoie să ceară permisiunea individuală a autorului.

SIMBOLURI?

Licențele CC constau în 4 simboluri care stabilesc ce puteți și ce nu puteți face cu o operă protejată prin drepturi de autor.

Atribuire: Acest simbol înseamnă că trebuie să atribuiți lucrarea titularului de drepturi (adică să menționați autorul). Aceasta este o condiție esențială pe care va trebui să o respectați în cadrul fiecărei licențe CC.

ShareAlike: Orice creație adaptată poate fi distribuită, dar trebuie să se facă în conformitate cu aceleași condiții de licență (adică aceeași licență CC). Scopul acestei licențe este de a se asigura că, indiferent de forma lucrării, aceasta este întotdeauna licențiată pentru reutilizare.

Fără utilizare comercială: Cu acest simbol, deținătorul drepturilor de autor limitează utilizarea opereii sale doar în scopuri necomerciale. În acest fel, el își păstrează posibilitatea de a profita de pe urma opereii sale prin încheierea unui acord comercial.

Fără lucrări derivate: Această licență permite titularului drepturilor de autor să împiedice

ca lucrările sale să fie adaptate sau modificate.

Cu aceste 4 simboluri, se pot realiza 6 combinații de licențe:

Licența	Ce puteți face?	Exemplu:
	Aveți dreptul să utilizați, să răspândiți, să adaptați etc. lucrarea, chiar și în scopuri comerciale, cu condiția să menționați numele autorului original.	Pentru pagina de gardă a unui eseu despre pasiunea ta preferată, vrei să folosești o imagine cu o maimuță jucând tenis pe care ai găsit-o pe internet. Cu toate acestea, vedeți că fotograficul a folosit licențe CC.
	Aveți dreptul să utilizați, să răspândiți, să adaptați etc. lucrarea, chiar și în scopuri comerciale, cu condiția să menționați numele autorului original și să vă distribuiți lucrarea sub aceeași licență cc.	Dacă vedeți această licență, sunteți liber să folosiți imaginea cu condiția să dați credit creatorului original.
	Aveți voie să utilizați, să răspândiți, să adaptați etc. lucrarea, cu condiția să nu o faceți în scopuri comerciale și să menționați numele autorului original.	Dacă întâlnești această licență, poți folosi imaginea pentru eseuul tău, dar nu trebuie doar să menționezi numele autorului, ci și să împărtășești lucrarea ta sub

		această licență.
	Aveți dreptul să utilizați, să răspândiți, să adaptați etc. lucrarea, cu condiția să nu fie în scopuri comerciale, să menționați numele autorului original și să vă distribuiți lucrarea sub aceeași licență CC.	Puteți totuși să folosiți imaginea, deoarece scrieți eseu într-un context școlar și nu intenționați să faceți bani din utilizarea imaginii. Ca întotdeauna, trebuie să menționați numele autorului original.
		
	Aveți voie să reutilizați lucrarea, atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale, cu condiția să nu adaptați lucrarea în niciun fel și să menționați numele autorului original.	Vezi mai sus + trebuie, de asemenea, să vă distribuiți lucrarea sub aceeași licență.

DURATA

Atunci când un autor își partajează online opera sub una dintre cele șase licențe CC, această licență este valabilă în întreaga lume. Durata licenței corespunde cu durata drepturilor de autor, cu excepția cazului în care titularul licenței încalcă termenii licenței (atunci licența poate fi reziliată în ceea ce privește persoana respectivă).

În cazul în care autorul se răzgândește, acesta poate decide să nu-și mai ofere lucrarea sub licența CC inițială începând din acel moment. Acest lucru nu îi afectează pe cei care au utilizat lucrarea în conformitate cu termenii acelei licențe. În viitor, însă, alte persoane nu vor mai putea utiliza lucrarea sub licența anterioară.

CE SE ÎNTÂMPLĂ CU DREPTURILE DE AUTOR?

Folosirea licențelor Creative Commons nu înseamnă că autorul renunță la drepturile de autor. Aceasta permite doar o licență care dă altora permisiunea de a distribui, partaja sau chiar adapta o anumită lucrare protejată de drepturi de autor. Diferența constă în faptul că, prin utilizarea licenței Creative Commons, permiteți oricui să vă folosească lucrarea în anumite moduri în avans, în timp ce o licență obișnuită se aplică doar unei singure persoane într-un anumit caz și nu în general.

06. Ce se întâmplă cu linkurile către conținut protejat prin drepturi de autor?

Este permisă crearea de linkuri către site-uri web, imagini sau videoclipuri protejate prin drepturi de autor, plasate online de către creatorul original însuși, atât timp cât link-ul original nu este destinat unui public limitat/privat (de exemplu, un cont privat de Facebook).

Cu alte cuvinte, plasarea de hyperlink-uri sau link-uri încorporate pe site-ul dvs. web, care fac trimitere la opere protejate prin drepturi de autor care sunt accesibile online în mod liber, nu necesită permisiunea autorului, deoarece nu este vizat un public nou. Pe de altă parte, în cazul în care conținutul protejat prin drepturi de autor nu este accesibil în mod liber din cauza unor măsuri tehnice de pe site-ul web original (de exemplu, paywall, autentificare...), iar aceste măsuri sunt eludate prin intermediul hyperlink-ului, acest lucru este considerat a fi o comunicare către un nou public și este necesar acordul autorului.

De exemplu: Este permis ca un site web al unei școli, în contextul unui anumit curs, să aibă un link către un trailer de film pe canalul oficial YouTube al producătorului filmului respectiv.

07. Încălcări ale drepturilor de autor

Majoritatea platformelor de socializare au creat instrumente pentru a depune plângeri privind încălcarea drepturilor de autor. În cazul unor plângeri, conținutul poate fi retras de către platforma de socializare, ceea ce ar putea duce chiar la un proces.

De exemplu: Notificarea de retragere a drepturilor de autor de pe YouTube:

<https://support.google.com/youtube/answer/2807622?hl=en>

08. Dreptul la protecția propriei imagini

Imaginea dumneavoastră - fie că este sub formă de fotografie, video, desen, pictură, sculptură... - constituie unul dintre cele mai importante atribute ale personalității dumneavoastră, deoarece vă dezvăluie caracteristicile unice și vă distinge de colegii dumneavoastră. Prin urmare, imaginea dumneavoastră beneficiază de protecție în temeiul legii. Dreptul la protecția propriei imagini este una dintre componentele esențiale ale dezvoltării personale. Acesta acordă în principal dreptul fiecăruia de a controla utilizarea imaginii sale, inclusiv dreptul de a refuza publicarea acesteia.

Diferența dintre dreptul la protecția imaginii și protecția drepturilor de autor constă în faptul că oricine are dreptul la propria imagine, indiferent dacă este vorba despre o imagine protejată sau nu de drepturile de autor.

Atunci când doriți să fotografiați pe cineva, să realizați o înregistrare video sau doriți să înfățișați o persoană într-un alt mod, trebuie să obțineți consimțământul prealabil al acestei persoane. Dacă persoana refuză, nu puteți face acest lucru.

Este important de reținut că, dacă ați obținut consimțământul unei persoane pentru a o reprezenta în orice fel, acest lucru nu înseamnă că ați obținut și permisiunea de a (re)utiliza acea fotografie, filmare, pictură...

Necesitatea consimțământului este dublă:

1. Consimțământul de a reprezenta persoana (de exemplu, de a face o fotografie, de a înregistra un videoclip, de a realiza o pictură sau o sculptură...).
2. Consimțământul de a utiliza o reprezentare a unei persoane.

De exemplu: Utilizarea fotografiei altcuiva care a fost postată pe Instagram pe propriul cont, blog sau site web nu este permisă fără permisiunea persoanei în cauză.

Există câteva nuanțe care trebuie făcute aici:

Nuanța 1: În cazul în care persoana reprezentată nu poate fi recunoscută, nu există nicio problemă: puteți lua și utiliza fotografia, înregistrarea video etc.

Nuanța 2: Personalitățile publice, cum ar fi politicienii, muzicienii, actorii, sportivii sau alte celebrități bine cunoscute, sunt supuse unor reguli ușor diferite. Personalitățile publice trebuie să permită, într-o anumită măsură, realizarea și difuzarea de fotografii sau înregistrări video cu ele. Persoanele care se află în atenția publicului doar pentru o perioadă scurtă de timp - personalități publice temporare -, cum ar fi vedetele de reality-show, suspecții sau condamnații într-un caz penal, intră, de asemenea, sub incidența acestor norme.

Cu toate acestea, această excepție pentru persoanele publice este limitată:

- Nu este permisă utilizarea comercială a reprezentării acestor persoane, cu excepția cazului în care aveți acordul acestora. (de exemplu, este permisă fotografierea unui jucător de sport celebru în timpul unui meci, dar nu este permisă vânzarea de tricouri cu această imagine imprimată pe ele).
- Viața privată a acestor persoane trebuie respectată (de exemplu, nu se pot face și nici nu se pot publica fotografii ale unui membru al familiei regale atunci când acestea îi înfățișează pe acești membri în vacanță sau la orice alt eveniment irelevant pentru rolul lor de membri ai familiei regale).

Nuanța 3: Mulțimile și locurile publice. Dacă faceți o fotografie sau înregistrați o înregistrare video într-un loc public, nu este fezabil să cereți permisiunea tuturor persoanelor prezente (de exemplu, o fotografie a unei demonstrații sau a mulțimii de la un meci de tenis). În astfel de cazuri, puteți face și utiliza fotografia fără consimțământ, însă persoanele din imagine au dreptul de a se opune în anumite situații. Adică, cu excepția cazului în care o anumită persoană ocupă în mod clar un loc central în imagine sau video, atunci aveți nevoie de permisiunea acestei persoane.

În cele din urmă, nu uitați niciodată că, dacă nu ați făcut dvs. fotografia, trebuie să țineți cont și de regulile privind drepturile de autor înainte de a o partaja.

De exemplu: O celebritate a fost fotografiată de un paparazzo, iar imaginea a fost distribuită online. Acest lucru este permis din cauza statutului public al celebrității. Cu toate acestea, nu aveți libertatea de a utiliza această fotografie (în principiu, nici măcar celebritatea însăși nu poate posta fotografia), deoarece paparazzo deține drepturile de autor asupra imaginii.

Resurse

Predarea drepturilor de autor - informații generale:

<https://www.copyrightuser.org/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/MEMO_14_79

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/nl/web/observatory/faqs-on-copyright-hu>

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190321IPR32110/european-parliament-approves-new-copyright-rules-for-the-internet>

https://www.communia-association.org/wp-content/uploads/2017/09/1_green_FIN.pdf

<https://en.mediawijs.be/?fbclid=IwARlgFaBEclnLFKVXYcAHHcflmCB06semocjNY1e1A2A3I134qjE85Fa8otU>

<https://mediawijs.be/dossiers/dossier-medi makers/auteursrecht-hoe-werkt-dat> (Dutch!)

<https://www.eff.org/teachingcopyright> (careful, this is US copyright!)

Excepții la drepturile de autor:

[https://copyrightexceptions.eu/#Art.%205.3\(a\)](https://copyrightexceptions.eu/#Art.%205.3(a))

<https://www.hiig.de/en/not-always-irreconcilable-meme-and-copyright-law/>

Comunități creative:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

https://www.youtube.com/watch?v=_Q3sbk7Zi1Q

<https://creativecommons.org/about/videos/>

Dreptul de autor vs dreptul la propria imagine:

https://www.youtube.com/watch?v=wuzt-49_WMA

Learning Snacks

Dreptul de autor are un rol foarte important în regulamentul pentru social media

Normele privind drepturile de autor sunt cu siguranță un aspect de care trebuie să ținem cont atunci când lucrăm într-un mediu social media. Deoarece drepturile de autor există în mod automat atunci când este creată o lucrare originală, materialul protejat prin drepturi de autor este omniprezent online. Este important ca atât profesorii, cât și elevii să fie conștienți de acest lucru.

Drepturile de autor nu ar trebui să aibă un efect de descurajare

Normele privind drepturile de autor nu au rolul de a vă descuraja să folosiți creațiile altora, ci doar de a o face într-un mod corect și echitabil, respectând drepturile morale și economice ale autorului.

Regula de bază = cereți permisiunea

Ca regulă de bază pentru utilizarea operelor protejate prin drepturi de autor ale altor persoane, trebuie să le cereți întotdeauna permisiunea. Dacă obțineți o permisiune explicită, puteți utiliza lucrarea doar în limitele permisiunii care a fost acordată. Dacă nu obțineți o permisiune explicită, nu puteți utiliza lucrarea, cu excepția cazului în care se aplică una dintre excepțiile la drepturile de autor.

Excepții la drepturile de autor

Dreptul de autor nu este un drept absolut. Există câteva excepții de la normele privind drepturile de autor în context școlar (copie privată, studiu privat, ilustrație pentru predare sau cercetare, citare, parodie). Este important să verificați legislația națională în acest sens, deoarece amploarea și condițiile acestor excepții pot fi diferite în fiecare stat membru al UE.

Termeni de utilizare a rețelelor sociale

Este important să înțelegeți cu ce sunteți de acord atunci când vă înscrieți pe o rețea de socializare. Platformele de socializare nu sunt proprietarii conținutului pe care îl postați acolo, totuși, prin înscriere semnați un acord prin care acordați platformei o licență de drepturi de autor pentru a vă utiliza operele și pentru a le pune la dispoziția altor utilizatori.

Creative Commons

Creative Commons sunt licențe standard pe care oricine le poate folosi pentru a indica ce au voie să facă alte persoane cu opera dumneavoastră protejată prin drepturi de autor. Astfel, se evită ca potențialii utilizatori ai acestor lucrări să fie nevoiți să ceară permisiunea. Înțelegerea și utilizarea acestor sisteme de licențiere facilitează partajarea legală a conținutului protejat prin drepturi de autor online.

Legătura

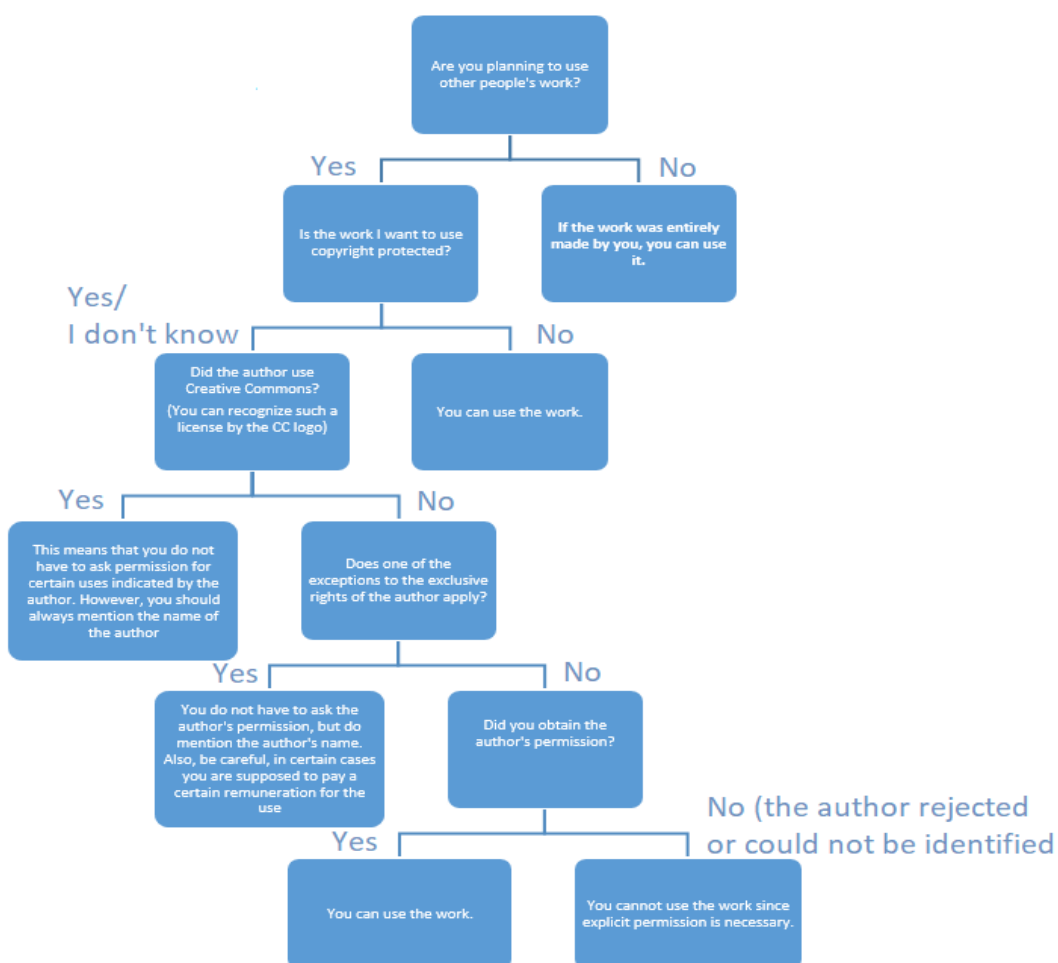
În principiu, este permisă crearea de linkuri către conținut protejat prin drepturi de autor, cu excepția cazului în care acest conținut nu provine dintr-un loc în care este liber accesibil publicului. În acest din urmă caz, este necesară permisiunea autorului original.

Dreptul la protecția propriei imagini

Pentru a vă fotografia sau filma și pentru a utiliza această fotografie sau înregistrare video este necesar un consimțământ separat. Acest lucru înseamnă că, dacă sunteți de acord ca cineva să vă facă o fotografie, nu înseamnă că sunteți automat de acord ca această persoană să publice fotografia pe rețelele de socializare.

Infografice

Planuri de activități cu elevii

01. Activitatea 1: Cu ce suntem cu toții de acord?

Descriere: Examinați condițiile de utilizare a platformelor de socializare și comparați-le.

02. Activitatea 2: Explicații despre Creative Commons

Descriere: Aplicarea și exersarea utilizării Creative Commons și a excepțiilor pentru propria lucrare.

Evaluarea activității

Puteți evalua cu ușurință dacă s-a înțeles noțiunea de drept de autor prin aplicarea unor teste cu întrebări scurte al căror răspuns este adevărat sau fals, ca în exemplele de mai jos:

1. Tot ceea ce postați pe rețelele de socializare este protejat de drepturile de autor. (**Fals** ☐ pentru ca postările pe rețelele de socializare să fie protejate de dreptul de autor, acestea trebuie să fie o exprimare originală a ideilor. Acest lucru exclude discursul de zi cu zi)
2. Pentru ca o lucrare să se bucure de protecția drepturilor de autor, ar trebui să existe întotdeauna o notă de copyright pe lucrarea respectivă. (**Fals** ☐ protecția drepturilor de autor se aplică automat atunci când este creată o operă originală)
3. Atâta timp cât puteți dovedi că ați cerut permisiunea autorului de a utiliza opera sa, sunteți liber să o folosiți, chiar dacă nu ați primit un răspuns. (**Fals** ☐ fără răspuns = fără permisiune)
4. Canalele de socializare nu dețin conținutul tău. (**Adevărat** ☐ acestea au doar o licență de exploatare a imaginilor, videoclipurilor, poeziilor etc. pe care le postați, dar nu le dețin)
5. Dacă eu sunt subiectul unei fotografii făcute de altcineva, normele privind drepturile de autor îmi asigură că pot utiliza această fotografie în mod liber. (**Fals** ☐ conform legislației privind drepturile de autor, fotograful, adică persoana care face fotografia, este cea care se bucură de protecția drepturilor de autor asupra fotografiei)
6. Datorită statutului lor public, puteți utiliza liber fotografiile celebrităților preferate în cadrul prezentării Powerpoint. (**Fals** ☐ dacă nu se dispune altfel, fotograful, paparazzo sau angajatorii acestora sunt deținătorii drepturilor de autor în ceea ce privește această fotografie, nu celebritatea însăși)
7. Excepția drepturilor de autor în ceea ce privește ilustrația pentru predare permite profesorilor să plaseze un documentar protejat prin drepturi de autor pe platforme precum Toledo și Blackboard? (**Adevărat** ☐ atâta timp cât platformele sunt închise pentru persoanele din afara clasei)

8. Excepția privind drepturile de autor în ceea ce privește ilustrația pentru predare permite profesorilor să plaseze un documentar protejat prin drepturi de autor pe site-ul școlii? (**Fals** ☐ site-urile școlare sunt accesibile în mod deschis pentru public și, prin urmare, acest lucru nu este permis)

9. Chiar dacă imaginile și desenele se bucură de protecția drepturilor de autor, realizarea și partajarea de meme-uri pe rețelele de socializare este permisă în temeiul excepției de parodie? (**Adevărat**)

10. Din cauza legislației privind drepturile de autor, nu am voie să împărtășesc o glumă inventată de unul dintre prietenii mei și postată ca status pe Facebook? (**Fals** ☐ prin înscrierea pe platforma de socializare, prietenul tău a acordat o licență Facebook și în acest fel a fost de acord cu utilizarea acestor tipuri de conținut)

11. Dreptul la propria imagine este dublu și îmi permite să fiu de acord sau nu cu faptul că cineva îmi face o fotografie/video/... și să fiu de acord sau nu cu faptul că cineva îmi folosește (de exemplu, postarea pe rețelele de socializare) fotografia/video...? (**Adevărat**)